

מבקר המדינה ליועמ"ש: התנהלות המדינה בפרשת מכל האמוניה מעלה חשד לפלילים

לפי המידע שנאסף על ידי המבקר, החלטות משרדי הממשלה הנוגעות לחלופת ייבוא האמוניה נעשו באופן שמיטיב כלכלית עם חברת חיפה כימיקלים. המשרד להגנת הסביבה: נדהמנו לשמוע את ההאשמות החמורות האלו

רויטל חובל 18.07.2017 17:42

מבקר המדינה יוסף שפירא פנה היום (שלישי) ליועץ המשפטי לממשלה אביחי מנדלבלט והעביר לו מידע לפיו קיים חשד לפלילים בפרשת מכל האמוניה בחיפה. המבקר בודק את התנהלות רשויות המדינה בפרשה, בין היתר את הזגזוג בעמדת המשרד להגנת הסביבה ביחס לצורך של המשק באמוניה, את המעורבות של המועצה לביטחון לאומי ואת התנהלות משרד המשפטים. מהמידע שנאסף עד כה במשרד מבקר המדינה עולה חשש כי ההחלטות באשר לחלופות לייבוא האמוניה בעקבות סגירת המכל נעשו לכאורה באופן מוטה כדי להטיב כלכלית עם חברת חיפה כימיקלים, תוך מידור גורמים במשרד להגנת הסביבה, כמו מנהל מחוז חיפה במשרד שלמה כץ. כמו כן, מהבדיקה עולה כי מידע שנמסר לבג"ץ לא תאם את העובדות לאשורן. כפי שפורסם בשבוע שעבר ב"הארץ", בעקבות בדיקת המבקר התגלה כי מנכ"ל המשרד להגנת הסביבה ישראל דנציגר, היה מעורב בנושא מעורבות משמעותית וחריגה, בניגוד להסדר ניגוד עניינים שנחתם עמו ולדברי המבקר, קיים חשש כי פעל בנושא תוך ניגוד עניינים. המבקר כתב במכתבו ליועץ המשפטי כי "מכאן עולים חששות לקיומם של שיקולים זרים בפעילותם של חלק מגורמי המדינה בנושא ואף חשש לפגיעה בטוהר המידות. המידע מועבר אפוא אליך, לידיעתך ולכל טיפול שתמצא לנכון".

במשרד המבקר החליטו לפתוח בבדיקת הפרשה בנובמבר האחרון בעקבות כישלון המכרז להקמת מפעל אמוניה בדרום הארץ. אחד הגורמים הבכירים שהיו מעורבים לכאורה בקבלת החלטות לטובת חיפה כימיקלים הוא סגן ראש המל"ל זאב צוק רם, שטען כי יש צורך משקי באמוניה וקידם פתרונות לטובת החברה. בין היתר נודע כי העביר לפרקליטות חוות דעת מבלי לגלות שמקורה בחיפה כימיקלים.

מאז כישלון המכרז להקמת המפעל בדרום, נחשף המבקר גם להתנהלות השוטפת ביישום ההחלטה של בתי המשפט לרוקן את המכל וההחלטה לגבי החלופה שנבחרה לייבוא אמוניה, שהתקבלה על ידי המשרד להגנת הסביבה ואשר מיטיבה עם חיפה כימיקלים. במשרד המבקר תמהו מדוע המשרד להגנת הסביבה מחפש פתרונות לתעשיית האמוניה במקום משרד הכלכלה.

בבדיקה של המבקר התברר כי בניגוד לעמדת הפרקליטות בבג"ץ, שלפיה למשק יש צורך ב-3,000 טון אמוניה כמלאי חירום לצורכי המשק (עמדה שהסתמכה על עמדת המל"ל), עמדה שמצדיקה את המשך פעילות המפעל, בפועל מי שצריך את הכמות הזו אלו רק חיפה כימיקלים וכימיקלים לישראל.

מלבד המל"ל, גם משרד ראש הממשלה פעל לכאורה לטובת חיפה כימיקלים. ראש הממשלה נתניהו ומנכ"ל משרדו אלי גרונר נפגשו מספר פעמים עם הבעלים של המפעל, ג'ולס טראמפ. אחת הדוגמאות למעורבות החריגה של משרד ראש הממשלה בפרשה, היא בפניה של מנכ"ל ראש הממשלה אלי גרונר לראש אגף התקציבים אמיר לוי, שביקש לתת לחיפה כימיקלים מענק של 700 מיליון שקל להקמת מפעל בנגב, לכאורה לפי החוק לעידוד השקעות הון. הממונה על התקציבים באוצר התנגד ליוזמה.

מחיפה כימיקלים נמסר: "חיפה כימיקלים למדה על פניית מבקר המדינה ליועמ"ש רק מהפרסום בתקשורת ואין לה כל מידע מעבר לכך. החברה קיבלה את ההיפך הגמור מטיפול מועדף כפי שנטען על ידי יונה יהב. החברה סבורה שבמקום לתת לה יחס מועדף, היא סומנה וקיבלה טיפול שלא כשורה כתוצאה מקמפיין השקרים בראשות יונה יהב, שנפסל על ידי כל המומחים ושכל מטרתו היא חיסול תעשיית הדשנים ובחירתו מחדש לראשות עיריית חיפה".

מהמשרד להגנת הסביבה נמסר בתגובה: "המשרד להגנת הסביבה נדהם לשמוע מהתקשורת על ההאשמות החמורות האלו, ועד לרגע זה לא קיבל שום הסבר או מידע הנוגע אליהן. ברגע שנקבל את החומר בשלמותו, נוכל להגיב לגופו של עניין. יודגש, כי כל פעילות אנשי המשרד להגנת הסביבה בתחום זה נסמכה באופן מלא על המלצות של מומחי המקצוע בתחום מהארץ ומהעולם, ולוותה באופן צמוד על-ידי הגורמים המשפטיים, לאור העובדה שהנושא נדון בערכאות משפטיות שונות". מעיריית חיפה נמסר בתגובה: "זמן רב אנו טוענים ששיקולי ההון גוברים בצורה בלתי מוסברת על שיקולי הביטחון של כמיליון מתושבי מדינת ישראל. את המידע הרב שהגיע אלינו העברנו לאנשי המבקר. למרות לחצים רבים שהופעלו עלינו עמדנו כפי שאנו עומדים כעת כי שיקולי ביטחונם של תושבי חיפה הוא השיקול העליון ורק לאחר שנשתכנע שהוא נלקח בחשבון נסכים לדון בחלופות. מה שמסריח כמו דג מת ונראה כדג מת דינו למות, יש לשנות ב 180 מעלות את הטיפול בבחינת החלופות".

ירון חנן, חבר מועצת העיר חיפה, מסר: "אנו מברכים את מבקר המדינה וצוותו שקיבלו את פניותינו החוזרות לחקור את כל החשדות שהעלינו שוב ושוב בהתנהלותם החשודה בפלילים הן של עובדי מדינה בכירים והן של שרים, כולל ראש הממשלה עצמו בפרשת האמוניה... נדרוש הקמת ועדת חקירה ממלכתית שתפקידה יהיה לחשוף את ההתנהלות של בעלי העניין כנגד האינטרס הציבורי, תוך יצירת סיכון להתרחשות אסון לאומי באזור חיפה".

מעמותת צלול נמסר בתגובה כי אם הדברים יתבררו כנכונים, "מדובר בכשל חמור של המדינה ופגיעה קשה באמון הציבור. 'צלול' התריעה לכל אורך הדרך על כך שהמשרד להגנת הסביבה שבוי בידי חיפה כימיקלים, מזגזג בעמדותיו ואינו נוהג בשקיפות... אנו קוראים לבית המשפט למנוע קבלת כל החלטה בנושא עד לחקירתו עד תום, ובשל החשש לפלילים - על הפרקליטות לבחון מחדש את עמדת המדינה בנושא זה. בכל מקרה, יש לסגור סופית את מכל האמוניה בתאריך המתוכנן - 31.7 - ולמנוע כל חלופה שתסכן את תושבי צפון הארץ".